

PRZYGOTOWANIE BYDŁA MIĘSNEGO DO WYSTAWY

Wystawy krajowe i regionalne to najważniejsze wydarzenia w roku zarówno dla hodowców jak i miłośników bydła mięsnego. Przygotowanie zwierząt do wystawy wymaga przede wszystkim czasu i umiejętności aby przyzwyczaić je do oprowadzania oraz zabiegów pielęgnacyjnych.

Wyboru odpowiednich sztuk należy dokonać już na kilka miesięcy przed wystawą, co nie jest łatwym zadaniem. Powinny być to zwierzęta wyróżniające się pod względem użytkowości mięsnej, poprawnie zbudowane oraz cechujące się pożądanym charakterem. Wybór najlepiej skonsultować z zootechnikiem oceny, który ma wiedzę na temat prawidłowych cech pokroju, branych pod uwagę podczas oceny na ringu oraz ma „wytrobione oko”. Należy jednak wspomnieć że ocena na ringu różni się od tej prowadzonej w stadzie.

Trzeba również pamiętać, że szczególnie sztuki typowane na zwierzęta wystawowe powinny mieć zapewnione zbilansowane żywienie wraz z dodatkami suplementów paszowych. Ważna jest też stała kontrola masy ciała i kondycji, aby w dniu wystawy zwierzęta nie były otłuszczone. Przed wystawą należy też dokonać korekcji racic - jeśli są przerośnięte - specjalista powinien je przyciąć.

Przygotowując zwierzęta do wystawy, należy przede wszystkim wyeksponować ich wyjątkowe cechy budowy: stopień umięśnienia, postawę nóg i racic, kondycję i wygląd sierści. Oceniany jest również sposób zachowania się i temperament zwierząt. Przygotowanie, spokój zwierzęcia, jego zachowanie są bardzo istotne podczas prezentacji. Bardzo ważne jest przeznaczenie odpowiedniej ilości czasu na przygotowanie wybranych sztuk. Robienie tego na ostatnią chwilę naraża na niebezpieczeństwo zdrowie, a nawet życie, osoby oprowadzające.

METODA SOUVIGNET

Przygotowania należy więc rozpocząć minimum na kilka tygodni wcześniej a wg jednej z metod stosowanych we Francji, metody Souvignet, oswajanie zwierząt najlepiej rozpocząć już w momencie odsadzenia. Zwierzęta tracą wtedy kontakt z matką, jest to dla nich moment krytyczny, gubią orientację i poczucie bezpieczeństwa. Wtedy właśnie są bardzo podatne na naukę, uczą się szybko i skutecznie.

W pierwszej fazie nauczania zwierzęta są stopniowo przyzwyczajane do kantara wykonanego samodzielnie ze sznurka, do przywiązywania i oprowadzania. Podczas 3-5 następujących po sobie dni przywiązuje się je codziennie linką do barierki, tak aby miały możliwość kontaktu wzrokowego z innymi zwierzętami. Istotną sprawą jest tu kilkakrotne w ciągu dnia dogłębne oglądanie tych zwierząt a nawet ich głaskanie. Przy każdorazowym odwiązywaniu zwierząt

daje się im nagrodę w postaci małej ilości jedzenia, co daje pozytywne skojarzenie z tym doświadczeniem. W żadnym wypadku niewskazany jest tu pośpiech ani nerwowe zachowanie obsługi. Osoby uczące zwierzę powinny być spokojne, opanowane i bardzo cierpliwe, nie ma mowy o szorstkim traktowaniu, uderzaniu itp. zwierzęcia które jest uczone.

Drugi etap polega na oprowadzaniu na lince, czynność tą powtarza się (2-3dni) aż do momentu gdy zwierzę przestanie stawiać opór, co będzie oznaczało, że obdarzyło zaufaniem człowieka i jest gotowe do dalszej nauki. Pierwszego dnia po odczepieniu od barierki zwierzę prowadzone jest korytarzem o szerokości 3m i długości 20m, kończącym się z obydwu stron drzwiami. Drugiego dnia zwierzę dostaje nagrodę po kilkukrotnym przejściu przez korytarz oraz wejściu i wyjściu przez drzwi. Jeśli zwierzę wciąż się opiera podczas oprowadzania na lince tzn., że jeszcze jest zestresowane i trzeba odczekać z dalszą nauką. Dodatkowo podczas oprowadzania należy zwracać uwagę na prawidłową pozycję zwierzęcia, które powinno mieć głowę uniesioną na wysokość grzbietu. Należy dążyć do tego, aby osoba oswajająca i zwierzę uzyskały wzajemne porozumienie. Trzeba być wyczulonym na reakcję zwierzęcia, które daje mu odczuć czy np. danego dnia jest zestresowane. Wówczas należy zaprzestać naukę i wrócić do kontynuacji następnego dnia.

Na tym etapie szkolenia ok. 10% zwierząt pozostaje niepodatnych na oswajanie podczas oprowadzania. Wynika to z ich uwarunkowania genetycznego. Ze względów bezpieczeństwa wskazane jest aby w tym szkoleniu zawsze uczestniczyły 2 osoby.

Im bardziej rozciągnięty w czasie będzie proces oswajania, tym okaże się on bardziej bezstresowy i skuteczny zarówno dla hodowcy jak i dla zwierzęcia. Metoda ta pozwala na to, aby później osoba oprowadzająca w bardzo krótkim czasie potrafiła ustawić zwierzę w odpowiedniej pozycji oraz mogła poprowadzić je w dowolnym kierunku. Główne jej zalety to: uzyskanie spokojnego stada, zyskanie czasu i bezpieczeństwa podczas oprowadzania bydła, umożliwienie wyznaczenia na wczesnym etapie zwierząt z trudnym charakterem nie wskazanych do reprodukcji. Stanowi również duży atut tak przeszkolonych zwierząt, przy sprzedaży do rozrodu. Konsekwentna praca człowieka ze zwierzęciem pozwoli też później na bezstresową jego pielęgnację na miejscu odbywającej się wystawy.

Linki do opisu i filmików metody Souvignet:

<https://www.youtube.com/watch?v=T18vHj7D0Ns>

<https://www.youtube.com/watch?v=dstPDAk3McY>

https://www.youtube.com/watch?v=_vUe0eEimHs

<http://www.chambre-agriculture-50.fr/emploi-formation/mieux-vivre-son-metier/fiches-solutions/le-dressage-des-bovins-par-la-methode-souvignet/>

<http://bovins-viande.reussir.fr/actualites/formation-au-dressage-des-genisses-dressees-a-la-methode-souvignet:4WV17TJN.html>

ZABIEGI PIELEGNACYJNE I UPIEKSZAJĄCE

Równolegle z procesem oswojania zwierząt, wskazane jest rozpoczęcie przyzwyczajania ich do zabiegów pielęgnacyjnych. Zwierzęta wbrew pozorom lubią być myte i czesane - odprężają się przy tym, wzrasta ich zaufanie do tego, kto je oswaja.

Bydło mięsne z uwagi na odmienną specyfikę utrzymania niż bydło mleczne, wymaga poświęcenia większej ilości czasu na przygotowanie do pokazów. Atmosfera wokół ringu może wywołać reakcję stresową ponieważ znacząco różni się od tej, z którą zwierzęta stykają się na co dzień. Nie bez znaczenia jest również rasa i wiek zwierząt. Przykładowo bydło rasy Limousine pomimo wybitnych walorów użytkowych, jest bardziej temperamentne i płochliwe niż inne rasy, podobnie zwierzęta młode bardziej niż starsze. Szczególną uwagę należy zwrócić na przygotowanie krów z cielętami, kiedy to instynkt macierzyński może dominować. Ponadto zwierzęta powinny być odpowiednio wcześniej przyzwyczajone do głośnej muzyki (włączanie dość głośno radia podczas oprowadzania w oborze), błysku fleszy, tłumów ludzi, dotyku osób obcych, szczególnie w miejscach, które będzie dotykał sędzia. Przykład przeprowadzanej oceny na ringu można obejrzeć w Internecie pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=zExsNOzH3FA>

Do prawidłowego ustawienia bydła na ringu służy specjalna laska długości ok. 1,5 m zakończona krótkim haczykiem. Dzięki niej prezentujący może w dowolny sposób korygować ustawienie by postawa zwierzęcia była najbardziej efektowna.

Można to obejrzeć w pod linkiem:

<https://www.youtube.com/watch?v=qA4FYFk67QI>

Fot. 1. Korekta ustawienia postawy zwierzęcia. Rasa Charolaise.

Fot. 2., Fot. 3. Tradycyjne kantary dla rasy Angus i Charolaise.

Warto też dodać, że w celu podniesienia walorów estetycznych zwierząt dorosłych a zwłaszcza w przypadku buhajów, prezentuje się je w typowych dla krajów z jakich się wywodzą kantarach, co akcentuje przynależność kulturową danej rasy. Dla przykładu, Charolaise prezentowane są w solidnych kantarach z brązowej skóry z typowymi regionalnymi zdobieniami a Aberdeen Angus w wiązanych kantarach z białej miękkiej linki.

Fot. 4. Właściwe utrzymanie i przycięcie racic ma wpływ na poruszanie się zwierzęcia.
Rasa Highland.

We Francji praktykuje się po przywiezieniu zwierząt na wystawę mycie ich od rana, czesanie, wstawianie do boksów, a po przerwie, ponowne przeczesanie i zroszenie sierści, tuż przed wyjściem na ring po zdobycie nagród, czempionów i medali. Przygotowanie zwierząt do wystaw jest pewnym rodzajem sztuki. Wymaga umiejętności, cierpliwości, czasu i zaangażowania ale jak wiemy, trening czyni mistrza. Zwierzęta wystawowe, aby prezentować się jak najlepiej, muszą być czyste i odpowiednio ostrzyżone. Wg specjalistów z Francji można to przyrównać do przygotowań dziewczyny szykującej się na bal. Czyste i zadbane zwierzę wyraża szacunek dla sędziów, publiczności i hodowców. Wystawa to również konkurs piękności.

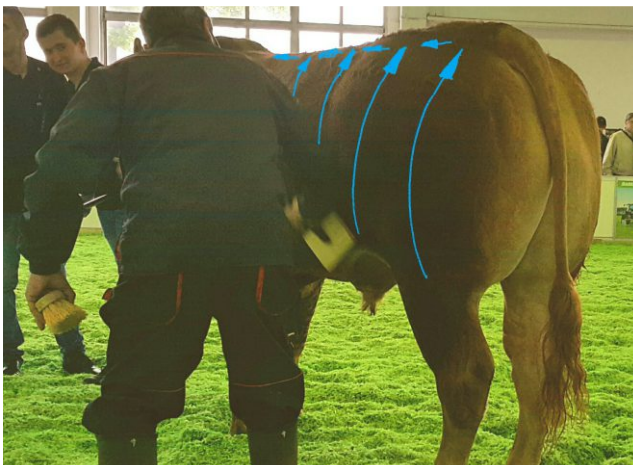
Pomocny okazać się może filmik zamieszczony na stronie internetowej pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=Lz3F7RprNsw> który przedstawia profesjonalny pokaz przygotowania bydła mięsnego do pokazu na ringu, zaprezentowany przez Gillesa Lequeux, specjalistę Interlim Génétique Service, tłumaczenie: Ewa Leclercq. Prezentacja miała miejsce podczas XXVIII Wystawy Krajowej odbywającej się w Poznaniu w dniach: 5-7.05.2017r.

Pierwszym etapem pielęgnacji zwierzęcia jest jego dokładne umycie a następnie rozczesanie posklejanej sierści. Należy najpierw namoczyć sierść po czym umyć ją specjalnym szamponem lub mydłem oraz dokładnie spłukać pod bieżącą wodą. Później za pomocą ściągaczki należy usunąć resztki wody z sierści, dzięki czemu wyschnie ona szybciej. Najwygodniej jest przeprowadzić pielęgnację gdy zwierzę jest przywiązane np. do barierki, co pozwala na bezproblemowy dostęp do niego z każdej strony.

Fot. 5. Mycie zwierząt przed pokazem. Rasa Charolaise.

Po umyciu zwierzę odprowadzone jest na ok. 1-2 godziny do boksu. Kiedy trochę wyschnie rozpoczyna się szczotkowanie poprzez czesanie jednego z boków jeszcze wilgotnego zwierzęcia zgrzebłem. Należy złamać włos, tzn. nie czesać zgodnie z kierunkiem wzrostu włosa, tylko wzdłuż ciała – czynność ta trwa ok. 0,5min. Następnie należy czesać zwierzę zgodnie z kierunkiem włosa - ok. 0,5min. Czesanie należy powtórzyć.

Fot. 6, 7. Czesanie sierści pod włos. Rasa Limousine (po lewej) i Charolaise (po prawej).

Potem czesemy sierść pod włos, zaczynając od tylnej części ciała przechodząc w stronę karku - ok. 1 min. Kończyny należy czesać zgodnie z kierunkiem wzrostu włosa, żeby je wizualnie zwęzić i podkreślić drobnokośćistość rasy Limousine. Następnie czesany jest sam zad z tyłu, od środka na zewnątrz i zaraz potem od dołu w górę w celu uwydatnienia mięśnia zadu.

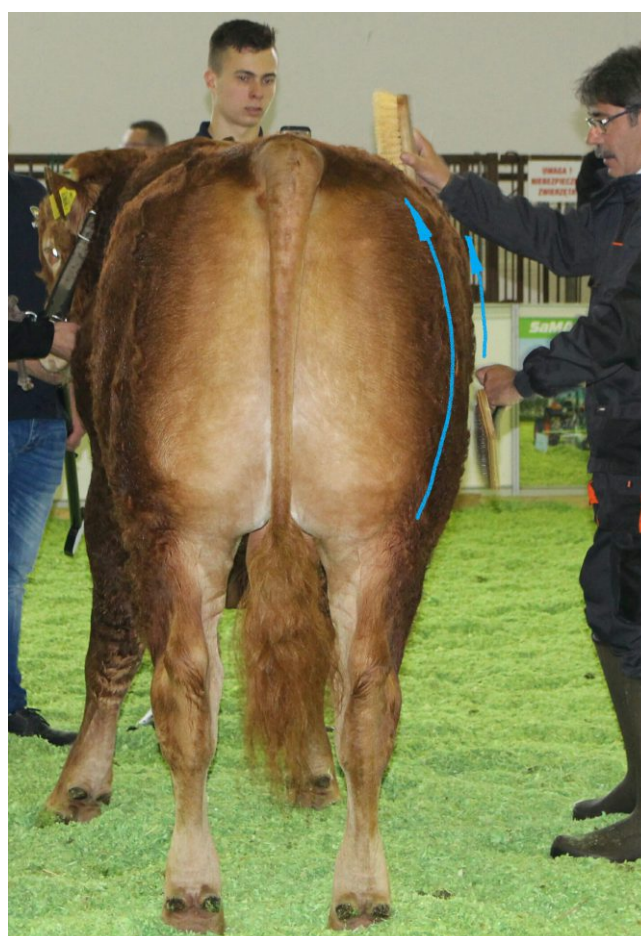
Fot. 8. Czesanie grzbietu. Rasa Limousine.

Wzdłuż grzbietu zwierzę czesze się szczotką rozpoczynając od kłębu przechodząc w kierunku zadu – łączny czas ok. 0,5min.).

Te same czynności należy przeprowadzić z drugiego boku zwierzęcia. W trakcie szczotkowania sierść zaczyna stopniowo wysychać.

Ponawiamy zaczesywanie sierści pod włos po bokach, kontynuując czesanie od strony zadu w kierunku kłębu, używając przy tym na przemian zgrzebła i szczotki. Na koniec należy wyczesać wilgotny jeszcze ogon.

Po wyczesaniu zwierzęcia należy zająć się jego stryżeniem. Czynność ta jest sztuką i wymaga dużych umiejętności, dlatego we Francji przeprowadza się w tym celu

Fot. 9. Naprzemienne zaczesywanie sierści pod włos. Rasa Limousine.

regularne szkolenia. Następnie wiedza ta jest przekazywana w hodowlach wszystkim osobom które są zainteresowane

Fot. 10. Wskazanie punktu na karku rozpoczęcia strzyżenia grzbietu. Rasa Limousine.

Fot. 11. Zdjęcie ze strony Sommet de l'Elevage 2016. Prawidłowo ostrzyżona linia grzbietu u buhajów rasy Limousine.
Link Internet: <https://www.facebook.com/SommetElevage/photos/pb.93185073892-2207520000.1516878285/10154338093533893/?type=3&theater>

Strzyżenie rozpoczyna się od karku, przycina się włos wzdłuż grzbietu na szerokość maszynki. Celem jest uzyskanie prostej linii grzbietu.

12. Zdjęcie ze strony Sommet de L'Élevage 2018. Prawidłowo ostrzyżony ogon u zwierząt rasy Limousine. Link Internet: <http://www.sommet-elevage.fr/fr/home/>

Następnie u nasady ogona zaznaczamy maszynką miejsce rozpoczęcia strzyżenia. Ta część ogona powinna zostać wystrzyżona w formie trójkąta, czy też odwróconej litery „V”, czyli pozostawiona po bokach sierść a wycięta po środku. To pozwala lepiej wyeksponować tą część zadu.

Fot. 13, 14. Wskazanie punktu w części dolnej ogona, do którego się go strzyże. Rasa Limousine.

Natomiast sierść na dolnej części ogona strzyże się do momentu w którym zad się rozchodzi. Jeżeli zwierzę ma słabiej umięśniony zad, tzn. nie schodzący tak nisko mięsień zadu, należy skończyć strzyżenie nieco powyżej tego punktu, żeby mięsień ten optycznie zwiększyć. Natomiast samej końcówki ogona nigdy się nie przycina ani nie wyrównuje do prezentacji.

Sierść na głowie, tj. nad oczami i na policzkach, gdzie włosy są bardzo pokręcone, ścina się na 1-2 miesiące przed wystawą. Do tego czasu sierść odrośnie na pożądaną długość, najodpowiedniejszą dla prezentacji.

Natomiast w przypadku jałówek i krów strzyże się tylko ogon. Można również ostrzyć kark co dodaje elegancji zwierzętom płci żeńskiej. Należy to zrobić 2 miesiące przed wystawą, aby sierść zdążyła trochę odrosnąć.

Dzięki odpowiedniemu przystrzyżeniu i wymodelowaniu sierści można uwypuklić zalety z jednoczesnym ukryciem pewnych błędów urody zwierzęcia, np. w przypadku mięśnia zadu podnosimy sierść. W linii grzbietu nie podnosimy włosów a wręcz przeciwnie, przyczesujemy go. Podnosimy natomiast sierść, która jest z boku zwierzęcia w celu uwypuklenia i zaprezentowania od najlepszej strony mięśnia grzbietu, który jest tak ważnym elementem pokroju w ocenie ras mięsnych. U zwierząt, które mają mniejszy mięsień grzbietu (nie jest taki szeroki) dokonuje się ukrycia tej niedoskonałości rozczesując włosy jeszcze dalej. Wówczas wizualnie mięsień ten wydaje się być szerszy niż w rzeczywistości. Podobnie po bokach ciała, gdy są wgłębienia w ciele (mniejsza ilość mięśni), w tych miejscach również stosuje się podobną metodę. Zabiegi te stosuje się tylko dla lepszego pierwszego wrażenia. Sędzia dotykając zwierzę podczas oceny i tak odkryje jego niedoskonałości.

W okresie wystaw przypadających w miesiącach: sierpień-październik, kiedy to zwierzęta gubią sierść, hodowcy przygotowują zwierzęta w szczególny sposób. Myją je prawie codziennie bardzo późno i dopiero następnego dnia rano szczotkują, co przyspiesza odrost sierści.

Jeśli chodzi o strzyżenie, każda rasa posiada swoje niuanse. Oto przykłady:

Fot. 15, 16. Nieco inaczej strzyżone są przed wystawą zwierzęta innych ras: Beligjska Biało-Błękitna i Charolaise.

Fot. 17. Przygotowaną w ten sposób sztukę pozostawia się do całkowitego wyschnięcia. Rasa Limousine.

Zwierzęta rasy Highland nie są strzyżone lecz po umyciu i wysuszeniu suszarką stosowane są zabiegi pielęgnacyjne takie jak: wielokrotnie czesanie i modelowanie sierści, w tym tapirowanie końcówki ogona, spryskiwanie sierści specjalnymi środkami oraz woskowanie rogów i racic. Filmiki przedstawiające zabiegi pielęgnacyjne rasy Highland można znaleźć w Internecie pod linkami:

https://www.youtube.com/watch?v=wHrrFWm15_U

<https://www.youtube.com/watch?v=tjfDF0wY95E>

Fot. 18, 19, 20, 21, 22, 23. Zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt rasy Highland.

Przed samym wyjściem na ring warto jeszcze spryskać zwierzę specjalnym kosmetykiem, ale można w tym celu użyć też piwa, rozcieńczonego wodą. Po spryskaniu sierść lepiej wygląda i dłużej utrzymuje się efekt jej wymodelowania. Zwierzę jest gotowe do pokazu.

Fot. 24. Zwierzę rasy Limousine gotowe do pokazu.

Fot. 25. Zwierzę rasy Charolaise gotowe do pokazu.

Fot. 26. Zwierzę rasy Highland nagrodzone podczas pokazu.

Mamy nadzieję że powyższy opis oraz fotografie okażą się być pomocnymi dla Państwa podczas przygotowań zwierząt do dalszych wystaw. Zapobiegną popełnianiu błędów i wpłyną na właściwy poziom prezentowania zwierząt będących żywą reklamą Państwa hodowli.

Opracowanie: Barbara Dąbek

fot. 1, 2, 8-10, 13, 24 – Marek Parzych

fot. 3-7, 14-23, 25, 26 – Barbara Dąbek